

Noteikumi par izpletņlēcēju desantēšanu un izpletņlēcēju desantēšanas atļaujas izsniegšanas kārtību

Izdoti saskaņā ar likuma "Par aviāciju" 30.panta otro daļu un 40.panta otro daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka kārtību, kādā izpletņlēcējus desantē no civilās aviācijas gaisa kuģa, un kārtību, kādā izsniedz atļauju izpletņlēcēju desantēšanai.
2. Noteikumos lietotie termini:
  - 2.1. mācību izpletnis - izpletnis ar sistēmu, kas nodrošina tā piespiedu atvēršanu ar falles vai stabilizējošā izpletņa palīdzību;
  - 2.2. rokasgrāmata - dokuments, kas satur detalizētu informāciju par to, kā komersants vai biedrība sagatavo izpletņlēcējus, kā arī organizē un veic izpletņlēcēju desantēšanu.
3. Šie noteikumi neattiecas uz:
  - 3.1. personām, kuras lec ar izpletni no gaisa kuģa, kam draud briesmas vai kas ir briesmās;
  - 3.2. personām, kuras piedalās meklēšanas un glābšanas darbos;
  - 3.3. militārpersonām, kuras, pildot dienesta pienākumus, lec ar izpletni no militārās aviācijas gaisa kuģa.
4. Izpletņlēcējus iedala šādās grupās:
  - 4.1. instruktors - persona, kas sagatavo un apmāca šo noteikumu 4.2., 4.3. un 4.4.apakšpunktā minētos izpletņlēcējus;
  - 4.2. sportists - persona, kas piedalās izpletņlēcēju sacensībās;
  - 4.3. students - persona, kas mācās lēkt ar izpletni;
  - 4.4. amatieris - persona, kam izpletņlēkšana ir izklaide.

II. Izpletņlēcēju desantēšanas prasības

5. Sportistu, studentu un amatieru desantēšanu komersants vai biedrība drīkst organizēt, ja izpildītas šādas prasības:
  - 5.1. saņemta valsts aģentūras "Civilās aviācijas aģentūra" (turpmāk - Civilās aviācijas aģentūra) atļauja;
  - 5.2. nokārtota obligātā apdrošināšana atbilstoši likuma "Par aviāciju" 111.panta prasībām;
  - 5.3. Civilās aviācijas aģentūrā apstiprināta izpletņlēcēju desantēšanas rokasgrāmata (1.pielikums). Rokasgrāmatā ir ērti izdarāmi grozījumi, un tā ietver faktisko lappušu un labojumu reģistrācijas sistēmu. Rokasgrāmatu iesniedz vienlaikus ar šo noteikumu 7.punktā minēto iesniegumu;
  - 5.4. ir norīkotas šādas atbildīgās personas:
    - 5.4.1. galvenais instruktors - persona, kas uzrauga visu instruktoru darbu;
    - 5.4.2. lēcien vadītājs - persona, kas vada izpletņlēcēju desantēšanu, atrodoties uz zemes;
    - 5.4.3. atbildīgais instruktors gaisa kuģī - persona, kura ir atbildīga par izpletņlēcēju izlaišanu no gaisa kuģa;
    - 5.4.4. atbildīgais tehniskais instruktors - persona, kura ir atbildīga par desantēšanā izmantojamo izpletņu tehnisko stāvokli un nodrošina šo izpletņu salikšanu, tehnisko apkopi un uzglabāšanu.
6. Šo noteikumu 5.4.apakšpunktā minētajos amatos norīko personas, kurām ir atbilstoša kvalifikācija.
7. Lai saņemtu atļauju, komersants vai biedrība (turpmāk - pretendents) iesniedz Civilās aviācijas aģentūrā iesniegumu (2.pielikums). Iesniegumam pievieno šādus dokumentus:
  - 7.1. izpletņlēcēju desantēšanas norobežotās zonas teritorijas shēmu;

- 7.2. līgumu (kopiju) ar lidlauka ekspluatantu, virs kura lidlauka plānots desantēt izpletņlēcējus (ja šāds līgums noslēgts);
- 7.3. līgumu (kopiju) ar zemes īpašnieku, virs kura zemesgabala plānots desantēt izpletņlēcējus (ja šāds līgums noslēgts), un zemes īpašuma tiesības apliecināšanas dokumenta kopiju;
- 7.4. līgumu (kopiju) ar gaisa kuģa īpašnieku vai ekspluatantu par gaisa kuģa nomu izpletņlēcēju desantēšanai, ja pretendents nav gaisa kuģa ekspluatants;
- 7.5. šo noteikumu 5.4.apakšpunktā minētajos amatos iecelto personu kvalifikāciju apliecināšanu dokumentu kopijas.
8. Ja šo noteikumu 7.4.apakšpunktā minētais līgums ir noslēgts ar gaisa kuģa īpašnieku vai ekspluatantu, kura pamatdarbības vai mītnes valsts nav Latvijas Republika, pretendents papildus iesniedz šādu dokumentu kopijas:
  - 8.1. gaisa kuģu ekspluatanta apliecību (ja tāda ir) vai tai līdzvērtīgu citas valsts kompetentās aviācijas iestādes izsniegtu dokumentu;
  - 8.2. gaisa kuģa reģistrācijas apliecību;
  - 8.3. apliecību par gaisa kuģa derīgumu lidojumiem;
  - 8.4. izpletņlēcēju desantēšanai izmantojamā gaisa kuģa lidojumu ekspluatācijas rokasgrāmatu.
9. Ja desantēšanas organizētājs iesniedz dokumentu kopijas, tām jābūt apliecinātām normatīvajos aktos par dokumentu izstrādāšanu un noformēšanu noteiktajā kārtībā vai jāuzrāda dokumenta oriģināls.
10. Lai pieņemtu lēmumu par atļaujas izsniegšanu, Civilās aviācijas aģentūra administratīvo procesu regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā iegūst no Uzņēmumu reģistra šādu dokumentu apliecinātas kopijas:
  - 10.1. pretendenta reģistrācijas apliecību;
  - 10.2. lēmumu par pretendenta ierakstīšanu komercreģistrā vai biedrību un nodibinājumu reģistrā;
  - 10.3. pretendenta statūtus.
11. Pretendentam ir tiesības pašam iesniegt Civilās aviācijas aģentūrā šo noteikumu 10.punktā minētos dokumentus, ja tiek ievērotas šo noteikumu 9.punktā noteiktās prasības.
12. Dokumentus atļaujas saņemšanai iesniedz valsts valodā, izņemot gaisa kuģa projektētāja un ražotāja izstrādāto dokumentāciju. Dokumentu tulkojumu apliecina dokumentu un to tulkojumu tiesiskumu regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.
13. Civilās aviācijas aģentūra, pārbaudot iesniegtajos dokumentos norādītās ziņas, kā arī praktiski pārbaudot pretendenta atbilstību un kompetenci izpletņlēcēju desantēšanā, par ekspertiem pieaicina Latvijas Aerokluba (Latvijas Republikas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā atzīta aviācijas sporta veida federācija) pārstāvjus.
14. Civilās aviācijas aģentūra lēmumu par atļaujas izsniegšanu vai atļaujas izsniegšanas atteikumu pieņem administratīvo procesu regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajā termiņā. Pieņemot lēmumu, Civilās aviācijas aģentūra izvērtē arī rokasgrāmatas atbilstību civilās aviācijas drošības un drošuma prasībām. Atļauju izsniedz tikai tad, ja rokasgrāmata atbilst minētajām prasībām. Izniedzot atļauju, rokasgrāmata uzskatāma par apstiprinātu.
15. Civilās aviācijas aģentūra lēmumu par atļaujas izsniegšanas atteikumu pieņem, ja:
  - 15.1. iesniegumā norādītā informācija neatbilst šo noteikumu prasībām vai iesniegumam nav pievienoti visi nepieciešamie dokumenti un pretendents 30 dienu laikā pēc Civilās aviācijas aģentūras pieprasījuma nav iesniedzis visus nepieciešamos dokumentus un informāciju atbilstoši šo noteikumu prasībām;
  - 15.2. pretendents sniedzis nepatiesas vai maldinošas ziņas;
  - 15.3. pretendenta rīcībā nav visu rokasgrāmatā noteikto iekārtu vai ekipējuma vai rokasgrāmata citādi neatbilst civilās aviācijas drošības vai drošuma prasībām;
  - 15.4. šo noteikumu 5.4.apakšpunktā minētajos amatos ieceltie instruktori neatbilst šo noteikumu 6.punkta prasībām.

16. Triju darbdienu laikā pēc lēmuma pieņemšanas Civilās aviācijas aģentūra par to rakstiski paziņo pretendenta.

17. Pretendentam ir tiesības pēc Civilās aviācijas aģentūras norādīto atteikuma iemeslu novēršanas atkārtoti iesniegt dokumentus atļaujas saņemšanai šajos noteikumos noteiktajā kārtībā.

18. Civilās aviācijas aģentūra atļauju izsniedz uz neierobežotu laiku.

19. Komersants vai biedrība, kura saņēmusi atļauju (turpmāk - atļaujas turētājs), līdz kārtējā gada 1.decembrim iesniedz Civilās aviācijas aģentūrā darbības gada pārskatu, norādot:

19.1. cik mācību izpletņu ir tās īpašumā vai lietošanā un to tehniskās apkopes kārtību;

19.2. cik izpletņlēcēju ir apmācīti un desantēti (sadalījumā pa izpletņlēcēju grupām);

19.3. cik un kādi incidenti vai nelaimes gadījumi, kas saistīti ar izpletņlēcēju desantēšanu, ir notikuši.

20. Ja atļaujas turētājs izdara grozījumus šo noteikumu 7. vai 8.punktā minētajos dokumentos vai pagarina to derīguma termiņu, par to nekavējoties informē Civilās aviācijas aģentūru un iesniedz to dokumentu kopijas, kuri apliecina attiecīgos grozījumus.

21. Civilās aviācijas aģentūra anulē atļauju:

21.1. konstatēts, ka iesniegumā vai tam pievienotajos dokumentos ir sniegtas nepatiesas ziņas, kas būtiski apdraud civilās aviācijas drošību vai drošumu;

21.2. atļaujas turētājs noteiktajā laikā nav iesniedzis šo noteikumu 19.punktā minēto gada pārskatu;

21.3. atļaujas turētāja darbībā ir konstatēti šo noteikumu un citi aviāciju regulējošo normatīvo aktu pārkāpumi, kas būtiski apdraud civilās aviācijas drošību vai drošumu (piemēram, šo noteikumu 5.4.apakšpunktā minētajos amatos ieceltas personas, kas neatbilst šo noteikumu 6.punktā minētajām prasībām). Ja atļauju anulē, rokasgrāmata uzskatāma par neapstiprinātu.

III. Atļaujas turētāja pienākumi un tiesības

22. Atļaujas turētājam ir šādi pienākumi:

22.1. ievērot šo noteikumu un citu Latvijas Republikas un starptautisko tiesību aktu prasības attiecībā uz izpletņlēcēju desantēšanu;

22.2. informēt Civilās aviācijas aģentūru par šo noteikumu 7.3. un 7.4.apakšpunktā minētā līguma pagarināšanu, laušanu vai grozījumu izdarīšanu tajā un iesniegt dokumentu kopijas, kas apliecina šīs izmaiņas;

22.3. saskaņot ar Civilās aviācijas aģentūru jebkurus grozījumus rokasgrāmatā;

22.4. aizliegt apmācīt izpletņlēcējus (sportistus, studentus, amatierus), ja instruktoram nav derīga kvalifikāciju apliecinoša dokumenta;

22.5. nodrošināt izpletņlēcēju apmācību saskaņā ar atļaujas turētāja izstrādāto un Civilās aviācijas aģentūras apstiprināto izpletņlēcēju mācību programmu;

22.6. nodrošināt izpletņlēcēju sagatavošanu desantēšanai un desantēšanu saskaņā ar rokasgrāmatā noteiktajām procedūrām un kārtību;

22.7. nodrošināt, lai rokasgrāmata būtu pieejama visām personām, kas iesaistītas izpletņlēcēju desantēšanā;

22.8. nodrošināt, lai izpletņlēcēju desantēšanas laikā būtu pieejams šāds ugunsdzēsības un glābšanas inventārs, kas novietots uz automašīnas:

22.8.1. ugunsdzēsamais aparāts;

22.8.2. cirvis;

22.8.3. bultskrūvju knaibles (61 cm);

22.8.4. lauznis (1 m);

22.8.5. ugunsdroša sega;

22.8.6. ugunsdroši cimdi (divi pāri);

22.8.7. pirmās palīdzības sniegšanai nepieciešamais medicīnisko materiālu komplekts;

22.8.8. nestuves ar segu.

IV. Izpletņlēcēju desantēšana

23. Desantēt drīkst personu, kas sasniegusi 18 gadu vecumu. Personu, kas sasniegusi 16 gadu vecumu, drīkst desantēt, ja saņemta vecāku, aizbildņu vai likumā noteiktajos gadījumos bāriņtiesas rakstiska piekrišana.
24. Šo noteikumu 23.punkta prasības neattiecas uz tandēma izpletņlēcšanu (izpletņlēcšana, kuras laikā students vai amatieris ir piesprādzēts pie instruktora un abi lec ar vienu izpletni). Par tandēma izpletņlēcšanas instruktoru drīkst būt persona, kurai ir atbilstoša kvalifikācija.
25. Pirms desantēšanas izpletņlēcējs, kā arī vecāki vai aizbildņi attiecībā uz personām, kas nav sasniegušas 16 gadu vecumu, lēcienu vadītājam uzrāda ģimenes ārsta apstiprinātu veselības deklarāciju, kas apliecina, ka izpletņlēcēja veselības stāvoklis atbilst plānotā lēciena veikšanai. Ja instruktoram rodas šaubas par izpletņlēcēja veselības stāvokļa atbilstību, viņš neveic izpletņlēcēja desantēšanu.
26. Atļaujas turētājs nodrošina, ka studentus un amatierus desantēšanai apmāca instruktori, kuriem ir atbilstoša kvalifikācija.
27. Izpletņlēcēju drīkst desantēt, ja tā galvenais izpletnis ir tehniskā kārtībā un pie kopējas jostu sistēmas tam ir rezerves izpletnis. Atļaujas turētājs ir atbildīgs, lai:
  - 27.1. izpletņlēcēju desantēšanai izmantotu tikai ražotājvalstī sertificētus un Civilās aviācijas aģentūras atzītus izpletņus saskaņā ar tiem pievienoto instrukciju;
  - 27.2. izpletņlēcēju desantēšanai izmantojamais izpletnis būtu pārbaudīts un salikts atbilstoši attiecīgā izpletņa instrukcijai;
  - 27.3. amatieru un studentu desantēšanai izmantojamais izpletņus saliktu instruktors. Studenti drīkst salikt izpletni tikai instruktora uzraudzībā.
28. Amatieru desantēšanai izmanto mācību izpletni, ko atver ar falli. Amatieru desantēšanai drīkst izmantot mācību izpletni, ko atver ar stabilizējošā izpletņa palīdzību, ja galvenais izpletnis un tam pievienotais rezerves izpletnis ir aprīkots ar papildu ierīci, kas noteiktā augstumā nodrošina izpletņa automātisku atvēršanos.
29. Aizliegts veikt izmaiņas izpletņa komplektācijā un konstrukcijā vai pārbūvēt to bez saskaņošanas ar attiecīgā izpletņa ražotāju.
30. Studentus un amatierus atļauts desantēt tikai lēcienam piemērotā apgērbā, sporta apavos un ķiverē.
31. Instruktors pirms iekāpšanas gaisa kuģī atkārtoti pārbauda visu izpletņlēcēju inventāru.
32. Lēcienu vadītājs pirms izpletņlēcēju iekāpšanas gaisa kuģī aizpilda un paraksta desantēšanas lidojuma dalībnieku sarakstu (turpmāk - manifest) divos eksemplāros (3.pielikums). Manifestā ieraksta visas personas, kas atrodas gaisa kuģī. Vienu manifesta eksemplāru nodod gaisa kuģa kapteinim, un viņš to lidojuma beigās paraksta. Otrs manifesta eksemplārs paliek pie lēcienu vadītāja. Atļaujas turētājs reģistrē manifestu un abus manifesta eksemplārus glabā kopā ne mazāk kā trīs gadus.
33. Izpletņlēcējus desantē norobežotā gaisa telpas zonā, kas izveidota un aktivizēta saskaņā ar normatīvajiem aktiem par Latvijas Republikas gaisa telpas struktūru un tās mainīšanas kārtību, ievērojot tās ekspluatācijas procedūru.
34. Atļaujas turētājs pirms plānotās izpletņlēcēju desantēšanas saskaņo gaisa telpas norobežotās zonas izmantošanu ar valsts akciju sabiedrību "Latvijas gaisa satiksme".
35. Ja izpletņlēcējus plānots desantēt teritorijā, virs kuras nav noteikta norobežotā zona, atļaujas turētājs Latvijas Republikas normatīvajos aktos par gaisa telpas struktūru noteiktajā kārtībā saņem gaisa telpas izmantošanas atļauju. Lemjot par šādas atļaujas izsniegšanu vai izsniegšanas atteikumu, Civilās aviācijas aģentūra izvērtē katru gadījumu atsevišķi, ņemot vērā civilās aviācijas drošības un drošuma prasības.
36. Izpletņlēcēju piezemēšanās laukums ir teritorija bez šķēršļiem (teritorija, kurā nav izvietotas ēkas, augstsprieguma līnijas vai citi šķēršļi, kas var apdraudēt drošu izpletņlēcēja piezemēšanos), ne mazāka par 250 metriem rādiusā. Piezemēšanās laukums vismaz no trim pusēm robežojas ar teritoriju bez šķēršļiem, kuru var izmantot kā rezerves piezemēšanās laukumu.

37. Ja 1200 metru attālumā no izpletņlēcēju piezemēšanās laukuma centra atrodas ūdenskrātuve vai ja ūdenskrātuve atrodas tālāk, bet, ņemot vērā laikapstākļus, ir iespējams, ka izpletņlēcējs var nokļūt ūdenskrātuvē, izpletņlēcēji uzvelk peldvesti. Atļaujas turētājs nodrošina, lai izpletņlēcēju desantēšanas laikā ūdenskrātuves malā būtu darbam sagatavota glābšanas laiva.

38. Izpletņlēcēju desantēšanai drīkst izmantot gaisa kuģi:

38.1. kura lidojumu ekspluatācijas rokasgrāmatā vai Civilās aviācijas aģentūras apstiprinātā tās pielikumā ir noteikts, ka no tā var desantēt izpletņlēcējus;

38.2. kuram ir derīga gaisa kuģa reģistrācijas apliecība, apliecība par gaisa kuģa derīgumu lidojumiem un likuma "Par aviāciju" 111.pantā minētās obligātās apdrošināšanas polises;

38.3. kurā ir pirmās palīdzības sniegšanai nepieciešamo medicīnisko materiālu komplekti atbilstoši gaisa kuģī esošo personu skaitam un pa vienam ugunsdzēsšanas aparātam katrā pasažieru telpā un apkalpes kabīnē.

39. Gaisa kuģis lidojumu izpletņlēcēju desantēšanai veic saskaņā ar 1944.gada 7.decembra Konvencijas par starptautisko civilo aviāciju 2.pielikumā noteiktajām vizuālo lidojumu prasībām.

40. Lidojumu ar gaisa kuģi izpletņlēcēju desantēšanai drīkst veikt pilots:

40.1. kuram ir Civilās aviācijas aģentūras izsniegta vai Latvijas Republikas normatīvajos aktos par civilās aviācijas personāla dokumentu atzīšanu noteiktajā kārtībā atzīta citas valsts kompetentās aviācijas iestādes izsniegta komercpilota vai privātpilota apliecība;

40.2. kurš ir apguvis attiecīgā tipa gaisa kuģa izpletņlēcēju desantēšanas mācību programmu un ir instruēts par izpletņlēcēju desantēšanas kārtību;

40.3. kura kopējais nolidojums gaisa kuģa kapteiņa statusā ir ne mazāks par 100 stundām un nolidojums gaisa kuģa kapteiņa statusā ar attiecīgo gaisa kuģa tipu:

40.3.1. ir 10 stundas, ja kopējais nolidojums gaisa kuģa kapteiņa statusā ir no 100 līdz 150 stundām;

40.3.2. ir 5 stundas, ja kopējais nolidojums gaisa kuģa kapteiņa statusā ir no 151 līdz 250 stundām;

40.3.3. ir tikai pārbaudes lidojums, ja kopējais nolidojums gaisa kuģa kapteiņa statusā ir vairāk par 250 stundām;

40.4. kurš ar gaisa kuģi, kuru plāno izmantot izpletņlēcēju desantēšanā, pēdējo 90 dienu laikā ir veicis ne mazāk kā trīs pacelšanās un nosēšanās.

41. Izpletņlēcēju desantēšanas lidojuma laikā gaisa kuģī drīkst atrasties:

41.1. izpletņlēcēji ar izpletņiem lēcieni veikšanai;

41.2. atbildīgais instruktors;

41.3. instruktors, kas apmācījis studentus vai amatierus;

41.4. Civilās aviācijas aģentūras inspektors, kurš pārbauda izpletņlēcēju desantēšanas kārtību.

42. Gaisa kuģa kapteiņa pienākums ir:

42.1. pārbaudīt, vai desantēšanas lidojuma dalībnieku manifestā norādīto personu skaits atbilst faktiskajam gaisa kuģī esošo personu skaitam;

42.2. pārbaudīt, vai gaisa kuģī ir atbildīgais instruktors;

42.3. informēt gaisa satiksmes vadības dienesta dispečeru par lidojuma uzsākšanu un beigšanu.

43. Atļaujas turētājs nodrošina abpusējus radiosakarus starp gaisa kuģi un lēcieni vadītāju. Ja radiosakaru darbība ir traucēta, atļaujas turētājs nodrošina sakarus, izmantojot vizuālos līdzekļus.

44. Pirms izpletņlēcēju desantēšanas lidojuma gaisa kuģa kapteinis Latvijas Republikas normatīvajos aktos par aviācijas meteoroloģisko informāciju noteiktajā kārtībā saņem un izvērtē aviācijas meteoroloģisko informāciju, tajā skaitā precīzu informāciju par vēja virzienu un vēja ātrumu pie zemes un līdz 600 metru augstumam.

45. Izpletņlēcēju desantēšana aizliegta, ja vēja ātrums pie zemes pārsniedz:

45.1. piecus metrus sekundē, ja desantē amatieri vai studentu ar nevadāmo apaļo izpletņi;

45.2. 7,5 metrus sekundē, ja desantē studentu ar vadāmo izpletņi;

45.3. 10 metrus sekundē, ja desantē sportistu vai izpletņlēcējus tandēmā.

46. Minimālais augstums pamata izpletņa pilnīgai atvēršanai ir 600 metru no zemes, izņemot:
- 46.1. tandēma izpletņlēcējus, kuriem minimālais augstums pamata izpletņa pilnīgai atvēršanai ir 1500 metru no zemes;
- 46.2. studentus, kurus desantē ar vadāmo izpletni un kuriem minimālais augstums pamata izpletņa pilnīgai atvēršanai ir 900 metru no zemes.
47. Aizliegts desantēt izpletņlēcējus:
- 47.1. mākoņos vai virs tiem, ja nav skaidri saskatāms piezemēšanās laukums;
- 47.2. no vairāk nekā 4000 metru augstuma, ja izpletņlēcējiem nav speciāla skābekļa aprīkojuma;
- 47.3. ja izpletņlēcējs ir alkoholisku, narkotisku, psihotropu, toksisku vai citu apreibinošu vielu vai reakcijas ātrumu un uzmanību samazinošu medikamentu iespaidā.
48. Aizliegts desantēt izpletņlēcēju ar izpletni, ja rezerves izpletnis nav aprīkots ar barometrisko ierīci, kas nodrošina studenta vai amatiera izpletņa automātisku atvēršanos 300 metru augstumā no zemes un tandēma izpletņlēcēju izpletņa automātisku atvēršanos 600 metru augstumā no zemes.

Ministru prezidenta vietā - aizsardzības ministrs A.Slakteris

Izpletņlēcēju desantēšanas rokasgrāmatā iekļaujamā informācija

1. Vadība un uzraudzība:

1.1. izpletņlēcēju desantēšanā iesaistītā vadošā personāla kompetence, precīzi nosakot pienākumus un atbildību. Galvenā instruktora, lēcienu vadītāja, atbildīgā instruktora gaisa kuģī un atbildīgā tehniskā instruktora pienākumi;

1.2. atļaujas turētāja vispārējie darbības un apmācības nosacījumi;

1.3. atļaujas turētāja norīkotā galvenā instruktora, lēcienu vadītāja, atbildīgā instruktora gaisa kuģī un atbildīgā tehniskā instruktora atbildība par šo noteikumu prasību ievērošanu, instruktāža, apdrošināšana;

1.4. darbību uzraudzība uz zemes (galvenā instruktora vai tā norīkotās personas kompetence, atbildīgā instruktora gaisa kuģī kompetence, izpletņlēcēju pārbaude un instruktāža, norobežotās zonas kontrole, pirmās palīdzības nodrošināšana, manifesta aizpildīšana, drošības noteikumi uz zemes).

2. Detalizēta informācija par izpletņlēcēju grupām, kuras paredzēts desantēt. Ja plāno amatieru un studentu apmācību (ieskaitot tandēma izpletņlēcējus), apraksta katra grupas izpletņlēcēja apmācības shēmu progresējošā secībā (piemēram, standarta pamata apmācība, paātrināta apmācība lēcieniem ar aizkavētu izpletņa atvēršanu, lecot kopā ar instruktoru, tandēms).

3. Instruktoru klasifikācija un kvalifikācija:

3.1. galvenā instruktora, lēcienu vadītāja, atbildīgā instruktora gaisa kuģī un atbildīgā tehniskā instruktora kvalifikācija;

3.2. pārējo instruktoru kvalifikācija.

4. Izpletņlēcēju apmācība un instruktāža:

4.1. mācību programma apmācībai uz zemes, ieskaitot standarta darbības un procedūras ārkārtas situācijās;

4.2. informācija par nepieciešamo instruktora kvalifikāciju katrā izpletņlēcēju apmācības posmā.

5. Dokumentācija (gaisa kuģa dokumenti, izpletņlēcēju mācību žurnāli, izpletņu salikšanas un cita inventāra pārbaude, apkope, remonts, desantēšanas zonas aktivizēšanas un darba beigšanas laiki, pierakstu glabāšanas termiņi).

6. Informācija par izpletņlēcēju desantēšanas inventāru un tā izmantošanas kārtību:

6.1. vispārēja informācija par izpletņiem, izpletņu komplektācijas nosacījumi un personāla atbildība;

6.2. amatieru desantēšanas inventārs;

6.3. studentu desantēšanas inventārs;

6.4. izpletņlēcēja apģērbs (ķiveres, apavi, tērps) un aprīkojums, tā piemērotība lēciena veidam un lēcēja pieredzei;

6.5. mērinstrumenti - altimetrs, augstuma brīdinājuma skaņas ierīces;

6.6. radiosakari, vizuālie sakaru līdzekļi un signāli (personāla kvalifikācija, desantēšanas zonas vadība - gaisa kuģis, frekvence);

6.7. automātiskie drošības mehānismi (lietošanas prasības, apkopes noteikumi);

6.8. papildu aprīkojums, ieskaitot fotokameras un videokameras (stiprinājums, izmantotāja kvalifikācija);

6.9. izpletņu salikšana:

6.9.1. izpletņu salicēju kvalifikācija;

6.9.2. izpletņu salikšanas reģistri.

7. Informācija par izpletņlēcēju piezemēšanās laukumu:

7.1. vispārīgā informācija (piezemēšanās laukuma koordinātas, rezerves piezemēšanās laukums, piezemēšanās laukuma izmēri, piezemēšanās laukuma apkārtnē esošie šķēršļi);

7.2. saskaņojumi, kas nepieciešami piezemēšanās laukuma izmantošanai (izmantojamās teritorijas zemes īpašnieka vai īpašnieku atļauja);

7.3. citas prasības un nosacījumi (informācijas stends, ugunsdzēsības un glābšanas inventārs, ūdenstilpņu tuvums, fotogrāfija no gaisa ar atzīmētiem šķēršļiem, vējrādītājs).

8. Informācija par izpletņlēcēju desantēšanas ierobežojumiem:

8.1. vēja ātrums;

8.2. apstākļi, kādos aizliegts desantēt izpletņlēcējus;

8.3. izpletņu atvēršanās augstums (minimālais augstums virs reljefa, kad izpletņim jābūt atvērtam);

8.4. maksimālais desantēšanas augstums;

8.5. izpletņlēcēju skaits viena lidojuma laikā;

8.6. izpletņlēcēju nestandarta desantēšana (lēcieni no liela augstuma, nakts lēcieni, lēcieni ūdenī).

9. Informācija par izmantojamo gaisa kuģi:

9.1. izgatavotāja valsts un izgatavošanas gads;

9.2. nosaukums, sērijas numurs un tips;

9.3. valsts un reģistrācijas zīme;

9.4. maksimālā pacelšanās masa;

9.5. gaisa kuģa dokumentācija;

9.6. gaisa kuģa tehniskā apkope.

10. Informācija par drošības pasākumiem un procedūrām:

10.1. iekāpšanas un izkāpšanas kārtība no gaisa kuģa (procedūras, atbildība);

10.2. rīcība ārkārtas gadījumos gaisa kuģa lidojuma laikā;

10.3. izpletņlēkšana ar izvelkamo falli;

10.4. drošības pasākumi izpletņlēcēja brīvā kritiena laikā;

10.5. drošības pasākumi nolaišanās (lidojuma) laikā ar atvērtu izpletņi;

10.6. disciplīna (atļaujas turētāja un visu instruktoru atbildība, pieredzējušo izpletņlēcēju pakļautība galvenajam instruktoram).

11. Informācija par šādu dokumentu izsniegšanas vietu, gadu un derīguma termiņu:

11.1. personāla kvalifikāciju apliecināošs dokuments;

11.2. paraugdemonstrējumu atbildīgo personu un dalībnieku kvalifikāciju apliecināošs dokuments.

12. Informācija par šādu reģistru uzturēšanas un glabāšanas kārtību:

12.1. studentu un amatieru apmācību reģistrācijas žurnāls;

12.2. izpletņu salikšanas, tehniskās apkopes un remonta reģistrācijas žurnāls;

12.3. ar izpletņlēcēju desantēšanu saistīto incidentu un nelaimes gadījumu reģistrācijas žurnāls;

12.4. desantēšanas zonas pieteikšanas un slēgšanas reģistrācijas žurnāls.

13. Informācijas un ziņojumu sniegšanas kārtība Aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas birojam, policijai, Civilās aviācijas aģentūrai, federācijai.

14. Informācija par izpletņlēcēju paraugdemonstrējuma sagatavošanas procedūru, izmantojamo aprīkojumu un izpletņlēcējiem (vārds, uzvārds un kvalifikācija), kas tajā piedalās.

15. Informācija par teritoriju, kurā plānots veikt izpletņlēcēju studentu un amatieru apmācīšanu.

16. Informācija par personām (vārds, uzvārds, kvalifikācija, pienākumi un atbildība, regulāro pārbaužu sistēma), kuras atļaujas turētājs norīkojis šādos amatos:

16.1. galvenais instruktors;

16.2. atbildīgais instruktors gaisa kuģī;

16.3. atbildīgais tehniskais instruktors.

17. Informācija par:

17.1. norobežotās zonas aktivizēšanas un deaktivizēšanas kārtību;

17.2. personām, kurām ir tiesības atļaut un pieteikt lidojumu;

17.3. izpletņlēcēju nepieciešamo dokumentu pārbaudes kārtību (personu apliecinošu dokumentu, vecāku vai aizbildņu rakstisko piekrišanu, ārsta izziņu);

17.4. desantēšanas lidojuma dalībnieku saraksta (manifesta) aizpildīšanas un apstiprināšanas kārtību;

17.5. pirmslidojuma pārbaudes kārtību;

17.6. instruktāžas kārtību;

17.7. iespējamiem šķēršļiem izpletņlēcēju desantēšanas laikā;

17.8. glābšanas laivas atrašanās vietu un tās izmantošanas kārtību;

17.9. izpletņlēcēju iekāpšanas vietu gaisa kuģī;

17.10. izpletņlēcēju iekāpšanas un izkāpšanas kārtību gaisa kuģī;

17.11. ziņošanas kārtību par incidentiem un nelaimes gadījumiem.

18. Informācija, ko norobežotās zonas atbildīgā persona sniedz instruktāžā:

18.1. pienākumu sadale;

18.2. norobežotās zonas satiksmes līdzekļi;

18.3. procedūras konfliktsituāciju novēršanai;

18.4. sakari un koordinācija ar citu vietējo pasākumu organizatoriem;

18.5. izmantojamās radiofrekvences un procedūras;

18.6. incidentu, nelaimes gadījumu un ārkārtas situāciju gadījumos veicamās procedūras un seku novēršanai nepieciešamā aprīkojuma izmantošanas kārtība.

19. Informācija, ko atbildīgais instruktors gaisa kuģī sniedz instruktāžā:

19.1. sazināšanās veids un kārtība ar gaisa kuģa kapteini un pilotu;

19.2. sazināšanās veids un kārtība ar instruktoru, kas izpletņlēcēju desantēšanu vada no zemes;

19.3. pienākumi gaisa kuģa pacelšanās un lidojuma laikā;

19.4. gaisa kuģa durvju atvēršana un aizvēršana lidojuma laikā;

19.5. kārtība, lecot ar izvelkamo falli;

19.6. incidentu, nelaimes gadījumu un ārkārtas situāciju gadījumos veicamās procedūras un seku novēršanai nepieciešamā aprīkojuma izmantošanas kārtība.

20. Izpletņlēcēju instruktāžā sniedzamā informācija:

20.1. izpletņlēcēju piezemēšanās laukums un rezerves laukumi;

20.2. izpletņlēcējas ierobežojumi, piemēram, izpletņa atvēršanas minimālie augstumi;

- 20.3. izpletņa aprīkojums un papildu aprīkojums;
- 20.4. incidentu, nelaimes gadījumu un ārkārtas situāciju gadījumos veicamās procedūras un seku novēršanai nepieciešamā aprīkojuma izmantošanas kārtība.
21. Gaisa kuģa pilota instruktāžā sniedzamā informācija:
  - 21.1. pilota atbildība, nepieciešamā kvalifikācija, nepieciešamie papildu apmācības kursi kvalifikācijas paaugstināšanai;
  - 21.2. lidojuma un atpūtas laika ierobežojumi;
  - 21.3. gaisa kuģa maksimālā pacelšanās masa un nepieciešamie meteoroloģiskie apstākļi;
  - 21.4. speciālas instrukcijas attiecībā uz atsevišķiem lidlaukiem;
  - 21.5. laikapstākļi, kādos jāpārtrauc izpletņlēcēju desantēšana;
  - 21.6. desantēšanas lidojuma dalībnieku saraksta (manifesta) pārbaude;
  - 21.7. incidentu, nelaimes gadījumu un ārkārtas situāciju gadījumos veicamās procedūras un seku novēršanai nepieciešamā aprīkojuma izmantošanas kārtība;
  - 21.8. gaisa kuģa lidojumam nepieciešamā dokumentācija, tās pārbaudes kārtība un atrašanās vieta;
  - 21.9. gaisa kuģa tehniskā apkope;
  - 21.10. aeronavigācijas informācijas iegūšana;
  - 21.11. gaisa kuģa kārtējās pārbaudes, pirmslidojuma pārbaudes un lidojuma pārbaudes kārtība un šo pārbažu reģistrācijas dokumentācija;
  - 21.12. gaisa kuģa pacelšanās un nosēšanās;
  - 21.13. manevrēšana;
  - 21.14. degvielas uzpilde;
  - 21.15. iekāpšanas vieta;
  - 21.16. sazināšanās veids un kārtība ar instruktoru gaisa kuģī un ar lēcien vadītāju;
  - 21.17. frekvences un atbildētāja signāls.
22. Informācija par:
  - 22.1. izpletņu un papildu aprīkojuma (ieskaitot fotokameras un videokameras) pārbaudes un akceptēšanas kārtību;
  - 22.2. automātisko izpletņu atvēršanās mehānismu, tā ieslēgšanas un izslēgšanas procedūru;
  - 22.3. izpletņu uzturēšanu kārtībā, tehnisko apkopi, remontu un salikšanu;
  - 22.4. izmantojamā inventāra reģistrācijas kārtību (inventāra reģistrācijas žurnāls).
23. Informācija par izpletņlēcēju sagatavošanai uz zemes izmantojamo aprīkojumu un šī aprīkojuma izmantošanas kārtību.
24. Informācija par procedūrām, kas ir specifiskas konkrētajam darbības veidam.
25. Informācija par izpletņlēcēju desantēšanas kārtību nakts laikā.
26. Informācija par izpletņlēcēju plānotu desantēšanu ūdenī.

Iesniegums atļaujas saņemšanai par tiesībām desantēt izpletņlēcējus

1. Komersants vai biedrība:	
nosaukums	_____
darbības veids	_____
adrese	_____
kontakttālrunis	_____
e-pasts	_____
2. Komersanta vai biedrības atbildīgā amatpersona:	
vārds, uzvārds	_____
amats	_____
deklarētā dzīvesvieta	_____
kontakttālrunis	_____
3. Izpletņlēcēju desantēšanas norobežotā zona(-as):	
Vietas (lidlauka vai teritorijas) nosaukums, adrese, ģeogrāfiskās koordinātas, ir vai nav publicēta normatīvajā dokumentā "Aeronavigācijas informācijas publikācija" (AIP)	
_____	
_____	
_____	
4. Lidlauka īpašnieks vai ekspluatants:	
vārds, uzvārds (nosaukums)	_____
kontakttālrunis	_____
(aizpilda, ja izpletņlēcēju desantēšanas norobežotā zona ir virs lidlauka)	
5. Zemes īpašnieks:	
vārds, uzvārds (nosaukums)	_____
kontakttālrunis	_____
(aizpilda, ja izpletņlēcēju desantēšanas norobežotā zona ir virs privātpersonas vai pašvaldības īpašumā esošas teritorijas)	
6. Izpletņlēcēju desantēšanai norīkotās atbildīgās personas:	
6.1. galvenais instruktors:	
vārds, uzvārds	_____
adrese, kontakttālrunis	_____
kvalifikācija un to apliecinoša dokumenta numurs	_____
kopējais lēcieni skaits	_____

6.2. lēcien vadītājs:

vārds, uzvārds _____

adrese, kontaktārunis _____

kvalifikācija un to apliecinoša dokumenta numurs _____

kopējais lēcien skaits _____

6.3. atbildīgais tehniskais instruktors:

vārds, uzvārds _____

adrese, kontaktārunis _____

kvalifikācija un to apliecinoša dokumenta numurs _____

kopējais lēcien skaits _____

6.4. gaisa kuģa kapteinis:

vārds, uzvārds _____

adrese, kontaktārunis _____

kvalifikācija un pilota apliecības numurs _____

kopējais nolidojuma stundu skaits _____

6.5. par gaisa kuģa tehnisko apkopi atbildīgā persona:

vārds, uzvārds _____

adrese, kontaktārunis _____

kvalifikācija un apliecības numurs _____

7. Pārējie instruktori, piloti un tehniskie darbinieki (amats, vārds, uzvārds, kvalifikācija un to apliecinoša dokumenta numurs):

_____

_____

_____

_____

_____

_____

8. Izpletlēcēju desantēšanai izmantojamais gaisa kuģis:

Nr. p.k.	Tips	Reģistrācijas numurs	Apliecības numurs un derīguma termiņš	Tehniskās apkopes veicējs

9. Deklarācija.

Es _____ vārdā iesniedzu iesniegumu atļaujas
(komersanta vai biedrības nosaukums)
sāpēšanai par tiesībām desantēt izpletlēcējus un uzņemos pilnu atbildību par visām
izpletlēcēšanas darbībām, kas izriet no atļaujas.

_____ (amats, paraksts un tā atšifrējums)

_____ (datums)

Desantēšanas lidojuma dalībnieku saraksts

Datums _____ (datums, mēnesis, gads)	plkst. _____	
Vieta _____	Gaisa kuģa tips _____	Reģistrācijas zīme _____
Gaisa kuģa kapteinis _____ (vārds, uzvārds, pilota apliecības numurs)		
Faktiskie laikapstākļi _____ (vēja virziens un stiprums)		

Nr. p.k.	Instruktors, izpletņlēcējs, citas personas (vārds, uzvārds, statuss)	Desantēšanas augstums (m/ft)	Svars	Uzdevums	Piezīmes
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					
13.					
14.					
15.					

Lēciena vadītāja deklarācija:

Visi nepieciešamie sagatavošanās darbi, kas saistīti ar noteiktās norobežotās zonas izmantošanu, ir veikti.

Visi izpletņi ir sertificēti, atbilst standartiem un salikti atbilstoši instrukcijai.

Visi izpletņlēcēji ir apguvuši teorētisko un praktisko apmācības kursu saskaņā ar izpletņlēcēju mācību programmu.

Izpletņlēcēji tiek desantēti saskaņā ar Latvijas Republikas un Latvijas Republikā spēkā esošiem starptautiskajiem normatīvajiem aktiem par izpletņlēcēju desantēšanu un izpletņlēcēšanas rokasgrāmatā noteiktajām prasībām un procedūrām.

_____
(paraksts un tā atšifrējums)

**Grupu pieņēma
instruktors gaisa kuģī**

_____
(paraksts un tā atšifrējums)